UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

De natiuitate d[omi]ni. Sermo. iiii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

Visual Library

mi natus eſt gaudeamus. Nec em̄ locū fas eſt eſſe triſticie vbi natalis eſt vite.

PRo tertio. Audiſtis ꝛc̄. Cauere ne per negligentiam aut maliciā vr̄am tantis priuemini bn̄ficijs. Notate qḋ di. Ca. de iudicijs. l. vl. Juſte puat̄ vnuſq̄ꝗ eo ↄ̄tra qḋ agit. Pone caſuz de eo q̄ agit et peccat ↄtra rēpu. priuatur enim vtilitate reipu. p morte vel exiliū. Expone ⁊ appli ca. Uidete ergo ne agatis ↄtra bonū pa cis p diſſenſiōes / diſcordias / ⁊ odia vl' hu iuſmodi ne agatis ↄtra bonū lucis ſpūal' tam doctrine q̄ꝫ exemploꝝ. quā quidē lu cē attulit chr̄s Uidete inſup ne irreuerē tiā ⁊ iniuriā faciatis patri celeſti qꝛ ſic p̄ uabimini beneficio pacis ⁊ filiationis. j. Reg. ij. Qui me ↄtēnunt erūt ignobiles

De natiuitate dn̄i. Sermo. iiij.

INduimini ꝛc̄. Euāgelizo vobis gau diū magnū qḋ erit oi po pulo qꝛ nat⁹ eſt vobis hodie ſaluator mū di q̄ ē chr̄s dn̄s. Luc. ij. Ut induamur do minū hortant̄ v̄ba angeli. di. Euāgelizo ꝛc̄. Ubi tria circa natiuitatē ſūt ↄſideran da: vicz Amplexanda iocunditas. Euā gelizo vob ꝛc̄. Deſiderāda vtilitas: qꝛ na tus eſt ꝛc̄. Ueneranda nobilitas. Qui eſt chr̄s ꝛc̄. De p̄mo act. viij. Factū eſt gau diū magnū in illa ciuitate. De ſcḋo. Eſa. ix. Filius datus eſt nobis. De t̄tio. Joā. vj. Nos cognouimus ⁊ credimus: qꝛ tu es filius dei.

INduimini ꝛc̄. Pro p̄mo. An chr̄s ſit filius naturalis rōne vtriuſq̄ꝫ natiuitatis. Q, nō. q em̄ chr̄s ſit filius v̄ginis h fuit dignatiōis ⁊ grē: g nō eſt fili⁹ ei⁹ natura lis. Rn̄det boñ. in. iij. diſtin. viij. Penes vtrāq̄ꝫ natiuitatē chr̄s eſt fili⁹ naturalis Ratio qꝛ vtraq̄ꝫ natiuitas ↄſiſtit in pdu ctiōe ſimilis ex ſimili ſm ↄueniētiā in na tura: iō fatendū eſt chr̄m eē filiū naturalē virginis. Cū aūt dr̄ q hoc fuit dignatio nis ⁊ grē: Dicēdū q nō dr̄ naturalis fili⁹ virginis ſm naturā diuinā ſꝫ ſm naturaz hūanam. Hec boñ. Pro fundamento. Mirabilis certe ſaluatoris natiuitas. de qua Galfredus in poetria nouella. Egreſſus ab aula v̄ginea: porta clauſa: res vndiq̄ꝫ mira Jngreſſus mir⁹: egreſſus mi rus et omnis pgreſſus vite mirus. Li cet tn̄ hec omnia ſint tam mirabilia: pōt tn̄ cōſequēs filiatio dici naturalis qꝛ ſicut di. ariſto. ij. phy. naturale dr̄ qḋ alicui ex natura ↄuenit. Cū ergo querit̄. An chr̄s ꝛc̄ Dic rn̄. Ex qua ↄclude deuotā cōtēpla tionē diuine charitatꝫ. De⁹ ei hūanā car nē ſumpſit vt diuine nature efficeremur p ticipes. Mirū q̄ppe q verbū dei ſit factū caro vt caro deificet̄. Contēplemur itaq̄ꝫ q v̄bū caro factū eſt ſm carnē ſup carnē: pter carnē: ꝓpt̄ carnē ↄ carnē: ſm carnē in q̄ꝫ. i. ſm v̄itatē carnis quā aſſūpſit. Sup carnē. i. ſupra merita toti⁹ carnis qꝛ nō ex opib⁹ iuſticie q̄ fecim⁹ nos Tit. iij. pter carnē. i. pter opationē carnis: qꝛ p opera tōez ſpūſſcti ꝓpt̄ carnē. i. ꝓpt̄ ſalutē carnis q̄ntū ad fideliꝰ ⁊ efficacit̄ viuētes. Cōtra carnē. i. ↄ maliciā carnis qꝛ ad grauiorem dānationē maloꝝ Jo. xv. Si nō veniſſem ⁊ locutus eis fuiſſem pctm̄ nō haberēt. ſcꝫ tā graue. Audite pctōres lubrici inuidi: periuri: ꝛc̄. q inexcuſabiles eſtis q̄ nō reco gnoſcitis tantā charitatē dei ad vos ve nientis qui venit tanq̄ꝫ dn̄s ad ſeruos vt corrigeret tanq̄ꝫ magiſter ad diſcipulos vt inſtrueret tanq̄ꝫ medicus ad egros vt ſanaret. Et in primo potētia. Jn ſcḋo ſa piētia. Jn tertio benignitas manifeſtat̄ ⁊ clemētia. Jn nat̄. em̄ dn̄i apparuit beni gnitas de triplici latibulo. ſ. de ſinu patrꝫ in q̄ latebat̄ ſiue celabat̄. De vmbra legis in qua figurabat̄. de vētre matris in q̄ for mabat̄. O q̄ꝫ miſeri q̄ carnis ⁊ mūdi volu ptatib⁹ ſeducti tot bn̄ficijs puant̄: tot di uina myſteria paruipendūt ⁊ q̄ſi chrīane le gis obliuiſcunt̄ ⁊ pn̄iam nō curāt. Figu ra Geñ. viij. Coruus nō eſt reuerſus in ar cam inuento cadauere. Expone. p coruuz craſtinantes pn̄iam intellige: ⁊ p cadauer voluptatē fetidā mundi ⁊ carnis. Et per arcā dei gratiā ſeu matrē eccleſiā ad quā multi peccatores redire cōtemnūt idō in pctis putreſcunt Joel. j. Computrue runt iumenta in ſtercore ſuo,

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

PRo ſecūdo. In p̄cedenti ⁊c. Nunc
de cōſideratiōe diſpoſitiue cōditiōis
vbi eſt conſiderāda triplex cōditio ad vti-
litates ſuperius in p̄cedenti ſer. poſitas
diſponens: q̄ ſumēda eſt exemplo paſtoꝝ
quibus eſt ab angelo nunciata natiuitas.
¶ Prima eſt humilitatis ⁊ ſimplicitatis
rectitudo.
¶ Scḋa eſt vigilis cuſtodie ſolicitudo.
¶ Tertia eſt feruentis diligentie prom-
ptitudo.
¶ Prima eſt ergo. ⁊c. Erant enim paſto-
res viri ſimplices ⁊ humiles. Cū multi
tunc ſapientes phi. multi principes multi
ꝗ diuites in lectis iacebant ⁊ eis non eſt
reuelatus ortus ſaluatoris: ſed paſtoribꝰ
ſimplicibus. Matth. xi. Abſcondiſti hec
a ſapientibus ⁊ prudentibꝰ ⁊ reuelaſti ea
paruulis Ideo ſicut dicitur Sap. i. In
ſimplicitate cordis q̄rite illū. ¶ Scḋa eſt
vigilis cuſtodie ſollicitudo. Erant enim
vigilantes ⁊ cuſtodientes vigilias noctis
ſupra gregem ſuū. vt habet̃ Luce. ij. Bis
quippe in anno. ſ. in breuioribꝰ ⁊ longiori-
bus noctibus anni vigilare cōſueuerant.
Mos em̄ fuit antiq̄tus gentibus in vtro-
ꝗ ſolſticio vigilias noctis cuſtodire ob ſo-
lis venerationē. q̄ forte mos ⁊ apud iude-
os ex vſu cohabitantiū inoleuerat. Ex h̄
ergo ꝙ paſtoribus vigilantibꝰ ſup̄ gregē
ſuū natiuitas ſaluatoris fuit reuelata de-
ſignatur ꝙ ortus ſaluatoris illis prodeſt
qui ſuas ⁊ ſibi cōmiſſas animas ſollicite
cuſtodiat. Deut. iiij. Animā tuā ſollicite
ſerua. Et hiere. vj. Paſcet vnuſquiſꝗ eos
qui ſub manu ſua ſunt. Et act. xx. Atten-
dite vobis ⁊ vniuerſo gregi in quo poſuit
vos dn̄s regere ecclīam. Nō p̄derit autē
dn̄i natiuitas dormientibꝰ in peccatis et
negligentibꝰ neꝗ cupidis ⁊ auaris terre-
nis inherentibꝰ. Bern̄. Vigilantibꝰ pa-
ſtoribus annunciatur gaudiū lucis ⁊ eis
dicitur ſaluator eſſe natus. Pauperibus
atꝗ laborantibus non vobis diuitibus q̄
hic habetis cōſolationem veſtram nō di-
uinam. Sicut itaꝗ in dn̄i natiuitate ma-
teriam inueniunt gaudij ſollicite vigilan-
tes in bonis ſic ⁊ timoris materiā ibi ha-
bent tepidi et negligentes. Bernardus
Manna de celo deſcendit gaudeant eſu-
rientes. de vinea celi botrus erupit. gau-
deant ſitientes. oleum effuſum eſt. gau-
deant egroti ſanitatem querentes. lapis
ſine manibus de monte p̄ciſus eſt. time-
ant negligentes. ¶ Tertia eſt feruentis
diligentie promptitudo. Paſtores enim
deſiderio feruentes prompte ⁊ diligenter
venerunt in bethleem iuxta monitionem
angelicā. Unde vt habetur Luce. ij. Lo-
quebantur ad inuicem dicētes. Tranſea-
mus vſꝗ bethleem ⁊ videamus hoc ver-
bum quod factum eſt. id eſt iſtā rem di-
gnam verbo ⁊ recordatione. Et venerunt
feſtinantes ⁊ inuenerunt mariā ⁊ ioſeph
⁊ infantem poſitū in preſepio. iuxta quod
patet verbū angeli dicentis ad eos. Et
hoc vobis ſignum: inuenietis infantē pan-
nis inuolutū ⁊ poſitū in preſepio. Cumꝗ
eum adoraſſent reuerſi ſunt cum gaudio
glorificantes deū in omnibꝰ que audierāt
⁊ viderant ſicut dictū eſt ad illos. Ut ha-
bet̃ Luc. ij. ¶ Circa predicta notandū ꝙ
chr̄s cōcipitur in nazareth: ſed in bethleē
naſcitur. Nazareth quippe interpretatur
flos. Et bethleem domus panis. Cum
ergo quis habet florem boni propoſiti in
eo chriſtus concipitur: ſed cum facit fru-
ctum boni operis chriſtus in eo naſcitur.
Sed proh dolor multi faciunt obortiuū:
concipiunt quidem quandoꝗ: ſed mini-
me pariunt. Igitur vt dicit Beda. Trā-
ſeamus etiam ⁊ nos exemplo iſtorum pa-
ſtorum vſꝗ bethleem ciuitatem dauid
cogitando ac recolamus amando ⁊ nati-
uitatē domini dignis honoribus celebrā-
do. Tranſeamus etiam abiectis concupi-
ſcentijs carnalibus toto deſiderio men-
tis vſꝗ in bethleem ſupernam. id eſt do-
mus panis viui non manufactā: ſed eter-
nam in celis: ⁊ recolamus amando quia
verbum caro factum eſt: ⁊ habitauit in
nobis: ⁊ illuc carne aſcendit ibiꝗ ſedet ad
dexteram patris. Illuc enim tota virtu-
tum inſtantia ſequamur: et ſollicita cor-
dis ac corporis caſtigatiōe percurremus
vt quem illi in preſepio videre vagiētem
nos in patris ſolio mereamur videre re-
gnantem. Hec ille. Nos itaꝗ ieſum ſic q̄-
ramꝰ cū paſtoribus in ſimplicitate cordis
⁊ inueniemus eum in cordibus nr̄is. ſicꝗ

dicere poterim⁹: q² verbū caro factū eſt ⁊
habitauit in nobis. Ad cui⁹ ſentētie cōſi-
deratione multā debemus habere reuerē-
tiam ſicut p3 in p̄dictis ¶ Exemplū nar-
rat Carth. in libro de vita chri: de mona-
cho qui audiēs hoc euāgeliū: In p̄ncipio
erat verbū ⁊c. et ꝑuentum ad illud: verbū
caro factū eſt: nō genu flecteret nec aliquā
reuerentiā faceret: diabol⁹ alapam ei de-
dit dicēs ei: Si legeret: verbū demon fa-
ctus eſt: nunq̄ȝ genu flectere ceſſaremus.
Multū ꝑfecto valet ſentētia illa ad dia-
bolum ꝯfutandū. ¶ Exemplū narrat idē
Carth. ibidē: q̄ cuidā abbati apparuit di-
bolus in forma pulcerrime mulieris allici-
ens eū ad ꝯcubitum cū eſſent ſoli in q̄daȝ
viridario. Et aduertēs abbas maliciā di-
aboli ſignauit ſe dicēs: Verbū caro factū
eſt et habitauit in nobis: et mox demō cū
magno ſtrepitu diſparuit. Magna pꝛſus
ꝯſolatio et certiſſima ſpes hominib⁹ ex eo
q̄ verbū caro factū eſt. Aug⁹. de ciui. dei.
Gratia dei nō potuit hominib⁹ grati⁹ cō-
mendari q̄ȝ vt ip̄e vnic⁹ dei filius in ſe in-
cōmutabilr̄ manēs indueret hoīez ⁊ ſpem
dilectiōis ſue homib⁹ daret medio q̄d ad
illum ab hominib⁹.

PRo tertio. Audiſtis ⁊c. Cauete ḡa
negligētia: ⁊ notate diligēter q̄m hu-
iuſmodi p̄dicta bona nunq̄ȝ aſſeq̄ poteritis
niſi diligēter laboretis in hac vita. Audi-
te q̄d iura dicūt. Die aſſignata alicui ad
aliq̄d faciendū: tenet̄ ſine alia monitiōe: q²
tūc dies īterpellat ꝑ hoīe locato. C. de cō-
trahenda ⁊ cōmitteda ſtipulatiōe. l. Ma-
gna. Attendite. Si veniret mercator ali-
quis ex mandato regis habens merces p̄-
cioſas quas ꝑ vili p̄cio daret: puta vinuȝ
optimū ꝑ aqua turbida: aut ſericū pannū
⁊ auro textū ꝑ veteri burello: p̄cioſas mar-
garitas pro lapidibus torrentis: tali tn̄ cō-
dicione q̄ nundina nō durat niſi ꝑ vnum
diem aſſignatū: qui ſi trāſierit iam nō erit
poſſibile res tam p̄cioſas recuꝑare. Dici-
te queſo An negligeretis mercari nundi-
na durante. Credo q̄ nō. Expone: q̄ chri-
ſtus viles merces a nobis ſumpſit: vt det
p̄cioſas: ſed ne differatis emere: nam ve-
niet temp⁹ quādo nullatenus habere po-
teritis. Adeamus igitur diligenter hunc
negociatorem. De quo Auguſtin⁹: Ve-
nit ad nos celeſtis negociator accipere cō-
tumeliam et dare honorem: ſubire mortē
et dare vitam: dare gloriā et haurire igno-
miniam: Accepit quod hic abundat naſci
Laborare et mori: Dedit renaſci reſurge-
re et in eternū regnare

¶ Dominica infra octauas natiuitatis domini.

MIſit deus
filium ſuū Gal. iiij. Pu-
er creſcebat et ꝯfortabat̄
plenus ſapientia. Luce. ij. Tripliciter pōt
intelligi ipſum creuiſſe. Extenſiue ꝑ au-
gmentum quātitatis corꝑalis: et ſic in eo
fuit reale augmentū. Intenſiue. ſ. ꝑ inten-
ſionem realem ſiue augmentationē gra-
tie ⁊ virtutū: ⁊ hoc modo nō creuit. Oſtē-
ſiue. ſ. ꝑ manifeſtationē virtutis et ſapien-
tie: et ſic etiā dicitur creuiſſe. De Primo
Gene. xxj. Creuit puer et ablactatus eſt.
De Secūdo Hiere. xxxj. Nouū creabit
dominus ſuper terraȝ: mulier circūdabit
virum. i. virtuoſum et ꝑfectum ſm̄ mentē
ab ipſo inſtanti conceptiōis. De Tertio:
Joan. x. Multa opera bona oſtēdi vobis
ex patre meo.

¶ Miſit ⁊c.

PRo primo An conueniēs fuiſſet cor-
pus ꝑductum fuiſſe ad ꝑfectam mo-
lem ab ipſa natiuitate: Q, ſic. q² ſicut ha-
buit ꝑfectam virtutem ita videtur q̄ ha-
bere debuit ꝑfectam q̄ntitatem molis.
Contra. Luce. ij. Puer creſcebat. ¶ Re-
ſpondet Bonauentu. in. iij. diſt. iij. q̄ con-
uenienter ſucceſſiue ꝑductū eſt corpus xp̄i
ad perfectam molem: Hoc enim factū eſt
per naturam cuius eſt operari per ſucceſ-
ſionem temporis. Et hoc ſic voluit domi-
nus: q̄uis potuiſſet aliter facere. Hoc eīn
decebat: Primo ad confirmandam fidei
veritatem: ſcilicȝ q̄ non phantaſticaȝ ſed
veram carneȝ aſſumpſit. Secundo ad cō-
mendandā humilitatis virtutem: dum il-
le qui eſt rex regum: factus eſt paruulus:
et qui prius nullis indigebat ſicut alij par-
uuli lacte materno paſcebatur: ⁊ pannis
inuoluebatur. Tertio ad conſeruandam
vniuerſitatis legem. Deus eīn ſine cā nō

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN